

Anne

beze strachu hledět na nebe

to view the sky without fear



ANNE - BEZE STRACHU HLEDĚT NA NEBE

Představení vzniklo za laskavého přispění společnosti E.ON Česká republika, s. r. o., Nadace Život Umělce, Nadace Bohuslava Martinů, Nadace Crochet à Nuages, společnosti e-Business Services, a. s., Studia TON a Hudební akademie múzických umění v Praze. Mediálním partnerem projektu je sdružení HST - Obchodní komora Švýcarsko. Za podporu děkujeme též společnosti Conforg s.r.o. a tanečnímu studiu Fantasy Dance Studio.

Kresba na úvodní straně je použita se souhlasem majitele autorských práv, jímž je Židovské muzeum v Praze. Více informací k obrázkům namalovaných dětmi z Terezinského ghetta naleznete na <http://www.jewishmuseum.cz>. Kresba s názvem *Loutkové divadlo* pochází z roku 1943 a její autorkou je Eva Pollenzová, která věznění v koncentračním táboře nepřežila.

Text programu připravila Eva Kolková. Grafický návrh obálky a plakátu k představení provedl Samuel King. Fotografie a grafické zpracování programu realizoval Václav Jirovský. Obrázky kostýmů publikovány se svolením autorky Zity Miklošové.

Premiéra 27. ledna 2017, Divadlo DISK, Karlova 26, Praha

Představení se hraje bez přestávky.

2017 © OPERA STUDIO Praha, www.operastudio.cz

režie Armand Deladoëy a Vojtěch Svoboda
dirigent Sébastien Bagnoud
kostýmy Zita Miklošová
překlad z německého originálu Renata Petrášková
umělecká spolupráce Adam Halaš

OBSAZENÍ – KUCHYŇSKÁ REVUE

puklička Anna Kukuczková
hrnec Jonatán Vnouček
kvedlačka Michaela Stará
smeták Anton Eliaš

OBSAZENÍ – DENÍK ANNY FRANKOVÉ

Anne Anita Jirovská
mimové Anna Kukuczková
. Jonatán Vnouček
. Michaela Stará
. Anton Eliaš

HUDEBNÍCI

flétna Veronika Závorová
klarinet Jakub Hrdlička
fagot Štěpán Rímský
housle Václav Zajíc
violoncello Anna Boiprav
kontrabas Mayuko Ichikawa
trumpeta Miroslav Smrčka
bicí Oleg Sokolov
klavír Ahmad Hedar

O PŘEDSTAVENÍ

Představení *Anne - beze strachu hledět na nebe* je netradiční interpretací jednoaktové opery Grigorije Frida *Deník Anny Frankové* (1969) ve spojení s kontrastním dílem Bohuslava Martinů *Kuchyňská revue* (1927). Celé představení je unikátním propojením vážné hudby s pantomimou.



Kuchyňská revue

Divák bude nejprve uveden do bezstarostného dětského světa plného her a fantazie *Kuchyňskou revue* Bohuslava Martinů. Toto jedinečné dílo, které je od své premiéry v roce 1927 překvapivě uváděno pouze ve své zkrácené

formě suity a nikoliv jako celý balet, přináší na jevišti tradiční téma lásky. Tentokrát se však odehrává mezi kuchyňskými předměty. Láskyplný vztah hrnce a pokličky je narušen svůdnou kvedlačkou. Milostný mnohoúhelník je v původním libretu choreografky a tanečnice Jarmily Kröschlové napsán jako balet. V podání našeho

představení je však tato část vyjádřena pantomimou. Láskyplný příběh kuchyňského náčiní se ve svém závěru začíná prolínat s životem obyčejných lidí, především se skutečným životním příběhem mladičké dívky, která touží po tom, aby mohla psát a v její fantazii se „vztahové drama“ mezi hrncem a po-

kličkou mohlo klidně odehrávat.

Touto dívkou je Anna Franková, dívka, která se za II. světové války se svými rodiči, sestrou a s rodinou Van Daanových ukrývala před nacisty. Do svého deníku, který dostala k narozeninám,

zaznamenává s překvapivým optimismem nejen prožitky běžného života mladé dívky - lásky, rozpaky, či neshody s matkou, ale i válečnou realitu. Cílem našeho představení však není zaměřovat se na hrůzy války, ale poukázat na to, že i dnes můžeme čerpat ze slov mladické Anny, která říká, že nemá smysl se vzdávat, ale má smysl bojovat. Bojovat za statečnost a radost ze života, za štěstí a lásku. Bojovat proti nenávisti a zlu, proti zaslepenosti a hlouposti, a to i tehdy, kdy už síly i vůle ubývají.

Tato dvě díla s téměř shodným obsazením orchestru o šesti

a devíti hráčích jsou si opakem nejen v náladě, ale i v historických souvislostech jejich vzniku.

Kuchyňská revue z roku 1927 proti *Deníku Anny Frankové* z období druhé světové války (opera z roku 1969). Propojení opery *Deník Anny*



Deník Anny Frankové



Kuchyňská revue

Frankové s instrumentální skladbou *Kuchyňská revue* Bohuslava Martinů je zajímavým sloučením po stránce hudební i interpretační a nabízí též bohaté využití pro režijní nastudování. Kontrast obou děl podporuje emotivnost a historickou naléhavost tématu světové války. Nastudování díla se po režijní stránce ujal významný režisér Armand Deladoëy, který celý život zasvětil práci s mladými umělci ve Švýcarsku

a vytváří jedinečná představení těžící ze synergie různých uměleckých oborů.

BOHUSLAV MARTINŮ: **KUCHYŇSKÁ REVUE** (1927)

Podnět ke vzniku *Kuchyňské revue*, dala tanečnice a choreografka Jarmila Kröschlová. Příběh obsahuje pět postav: Hrnce, Utěráka, Smetáka, Pukličku a Kvedlačku. Samotný děj baletu popsala Jarmila Kröschlová takto: „Manželství hrnce a pukličky je ohroženo změnchytivou kvedlačkou. Hrnec se jí nechá svést. Jeho nitro se přitom tak rozvíří, že ze sebe pukličku shodí, ta se odkutálí někam do kouta. Kdyby nebylo smetáka, který miluje pořádek za každou cenu, tak by utěrák využil osudné chvíle a svedl by pukličku z cesty ctnosti, ale smeták toho nepřipustí, vyzve utěráka na souboj. Kvedlačka, která miluje vír a pohyb, je nadšena soubojem a rozněcuje vášně obou účastníků. V zaslepenosti boje vrazí smeták do pukličky, která se odkutálí někam přes rampu. Souboj byl vášnivý a je ukončen; smeták má přeraženou nohu a kulhá, utěrák zlomenou ruku, která mu bezvládně visí. Kvedlačka se znovu obrátí k hrnci, aby ho opět rozohnila, ale hrnec se zatím probral ze svého omámení

a volá po pukličce. Pukličky nikde. Hrnec je zdrcen, smeták je zdrcen. Smeták jde hledat pukličku do všech koutů, ale puklička nikde k nalezení. Už myslí, že je dočista ztracena; hrnec nařiká, když před rampou něčí obrovská noha kopne do pukličky a ta se zas přikutálí na scénu. Velký jásos. Smeták přinese pukličku k hrnci; puklička patří k hrnci. Kvedlačka a utěrák tančí spolu rozjásaný tanec, ke kterému smeták přizvukuje a hrnec dává takt. Všichni jsou spokojeni. Smeták, že zjednal pořádek, hrnec, že má svou pukličku, puklička svůj klid. Utěrák a kvedlačka tančí a tančí a tančí.“ Na závěr libreta připojila Kröschlová poznámku: „Balet má být s humorem hrán a psán, naprosto ne vážně.“

Bohuslav Martinů všem jejím požadavkům rád vyhověl. Jednak se jednalo o jednu z jeho nejranejších placených objednávek, především se ale požadovaný styl díla přesně shodoval s jeho tehdejšími opojením jazzovou hudbou a civilizačními tématy. Jarmila Kröschlová premiérovala skladbu se svou taneční skupinou v Praze 17. listopadu 1927.



GRIGORIJ FRID: **DENÍK ANNY FRANKOVÉ** (1969)

Grigorij Frid (1915 - 2012) byl ruský skladatel, malíř a spisovatel. V oblasti hudební skladby se nevěnoval jen opeře, ale i jiným hudebním žánrům včetně filmové hudby. Jeho hudební styl byl ovlivněn především díly Stravinského, Šostakoviče, Schönberga a Berga. Kromě monoopery Deník Anny Frankové zkomponoval také dvouaktovou monooperu Dopisy Van Gogha, které jsou inspirovány dopisy slavného malíře jeho bratrovi Theovi.

Obě díla jsou původně psána v ruštině samotným G. Fridem, nejčastěji se však

uvádí v německém překladu Ulriky Patow. Autor o svém díle Deník Anny Frankové říká: „Když mi kniha v roce 1960 padla do ruky, přečetl jsem ji s velkým zájmem, ale z nějakého důvodu mne tehdy nenapadlo využít ten námět k hudebnímu zpracování. Až v roce 1969, když jsem ‘Deník’ znovu četl, jsem pochopil, že je to hotový námět ke zhudebnění! Byl jsem nadšen. Sám jsem sedl a začal psát libreto; ještě ani nebylo hotové, když jsem začal psát hudbu. V textu Deníků jsem nic neměnil, ale 230 stran knihy bylo nutno zhustit do 10–12 a přitom dramaturgicky rozvrstvit text a jednotlivé epizody tak, aby provedení získalo

ostrý konfliktní charakter. Velmi si na ‘Deníků’ Anny Frankové cením toho, že jde o autentický příběh, autentickou lidskou tragédií. Na samém začátku práce na opeře jsem měl konkrétní myšlenku: upadá do úkrytu ještě jako dítě, třináctiletá dívka, prožívá obrovský strach a zoufalství ještě předtím, než prožije hrůzy okupace. Ale jak se události kolem stávají hrozivějšími, roste její odvaha, zvětšuje se její vnitřní odolnost,

roste víra v dobro v životě, víra, že rozum a lidskost zvítězí nad zlem. Všechny události

Člověk musí mít stále na paměti pravidlo: Směj se všemu a nenech se ostatními vyvést z míry! Zdá se to sobecké, ale ve skutečnosti je to jediný lék proti sebelitosti.

- Anne Frank

kolem Anny znamenají přechod ze světla do temnoty, ale její vnitřní, duševní svět naopak směřuje ke světlu, k osvícení.“

Premiéra opery proběhla v roce 1972, pouze za doprovodu klavíru. První provedení v plném obsazení pak v roce 1977 v Kislovodsku. O rok později se Fridovi podařilo propašovat partituru do Ameriky a dílo bylo provedeno na univerzitě v newyorské části Syracuse. V roce 1991 byla opera přeložena do angličtiny a provedena v Indianapolis. Následovaly premiéry v Německu, Švýcarsku, Rakousku a Švédsku.

ARMAND DELADOËY



Armand Deladoëy je švýcarský herec, tanečník a režisér, který se celou svoji uměleckou dráhu věnuje rovněž pedagogické práci s mladými umělci. Vystudoval his-

torii umění na Universitě v Lausanne a pokračoval studiem herectví na „Ecole romande d'art dramatique“. Již v závěru svých studií pracoval jako herec a asistent režie. Setkání s významnou tanečnicí a zakladatelkou Asociace moderního tance Noemi Lapzeson přeorientovalo směr jeho práce, a tak paralelně s divadelními aktivitami začal studovat tanec. V roce 1993 založil v Lausanne divadelní společnost „Le Crochet a Nuages“. Od roku 1981 vyučuje lyrický atelier na katedře dramatického umění HEMU v Lausanne. Jeho zcela nové pojetí výuky herecké práce získalo od té doby své trvalé místo v plánu studií na HEMU. Významným momentem v režijní práci je spolupráce s José Saramangem, portugalským spisovatelem a nositelem Nobelovy ceny za literaturu v roce 1998, při přípravě divadelního představení Saramangovy hry „Le triptyque de Tibériade“ vycházející z Evangelia podle Ježíše Krista.

VOJTĚCH SVOBODA



Divadlu se věnuje od malička. Roku 2016 absolvoval na Katedře pantomimy pražské AMU. V rámci studia se zúčastnil pracovní stáže na umělecké škole Die Etage v Berlíně,

kde spolupracoval s předními osobnostmi oboru mimického divadla v Evropě. Na svém kontě má množství divadelních inscenací a autorských etud v žánrech pantomima, nonverbální divadlo, činohra, clownerie, commedia dell'arte, tanec, opera, fyzické divadlo, loutkové divadlo, a to jak v Čechách, tak i v zahraničí. Jako externista vystupuje v Národním divadle v Praze a spolupracuje se soubory Kozel ve fraku, Mime Prague, Sacra Cirkus a dalšími. Jako jediný v současné době hraje sólové představení Perpetuum Mobile podle unikátního pantomimického libreta od Václava Havla. Jeho další režijní počiny zahrnují například představení Mistr a Markétka, inspirovaného stejnojmennou knihou Michaila Bulgakova. Interpretačně se podílí na česko-německém projektu Körperklänge, který propojuje pantomimu s jazzem.

SÉBASTIEN BAGNOUD



Dirigent, původem ze Švýcarska, započal své hudební vzdělání ve Fribourgu studiem dirigování dechových ansablů. Pod vedením prof. A. Azan-Zielinskiho

a P. Berana pak získal na Haute École de Musique v Lausanne v roce 2015 magisterský titul v oboru dirigování. Navštěvoval kurzy dirigování u J. Dobrzelewski a u G. Contratto. Nyní studuje dirigování na HAMU v Praze u Doc. Koutníka, N. Baxy a Doc. Svárovského. V operní literatuře Sébastien Bagnoud debutoval v roce 2014 v Lausanne, kdy jako asistent A. Zielinskeho dostal příležitost dirigovat představení *The turn of the Screw* Benjamina Brittena. V létě 2015 byl osloven Operou du Rhône, aby nastudoval a dirigoval Rossiniho *Viléma Tella* v Amfiteatru Martigny. Opera du Rhône následně požádala Sébastiena Bagnouda o další spolupráci na příští produkci, která se bude konat v létě 2017. V současnosti je asistentem dirigenta v inscenacích *Čarostřelec* (C. M. von Weber), *Jana z Arku na hranici* (A. Honegger) a *Evžen Oněgin* (P. I. Čajkovskij) v Plzeňském divadle J. K. Tyla. V prosinci 2015 měl příležitost dirigovat koncert v rámci Beirut Chants festival v Libanonu.

ANITA JIROVSKÁ



Své první pěvecké kroky uskutečnila jako členka Khünova dětského sboru u prof. Jiřího Chvály, na který navázala Dětskou operou Praha Jiřiny Markové-

Krystlíkové. Studium na Akademii múzických umění v Praze absolvovala pod vedením Libuše Márové a Heleny Kaupové. Stáž na univerzitě HEMU (Haute École de Musique) ve Švýcarském Lausanne jí přivedla k absolutoriu oboru koncertní interpretace tamtéž, během kterého ji kromě profesorky zpěvu Hiroko Kawamichi výrazně ovlivnila práce s Anthonym Di Giantomasso a Armandem Deladoëy. Absolvovala pěvecké kurzy u významných osobností jako je H. Deutsch (2011), S. Petterson (2012), L. Tézier (2014) ad. Pravidelně spolupracuje s vídeňským dirigentem Wolfgangem Scheidtem.

V červenci 2013 debutovala Mozartovou *Dorabellou* v *Così fan tutte*, uvedené Ženevským operním studiem na letních operních slavnostech Europa Musa, a následně rolí *Santuzzy* v Mascagniho opeře *Cavalleria rusticana* ve Štátním divadle Košice. V roce 2016 měla tu čest podílet se na ojedinělém projektu soudobé opery *Enfants du Cristal* (Jean-Marie Curti).

ANNA KUKUCZKOVÁ



Za svůj dosavadní umělecký život se Kukuczková vypracovala v osobnost, o jejíž kvalitách není pochyb. Po střední škole vystudovala Vyšší odbornou

školu hereckou v Praze, kde také potkala svého učitele a uměleckého guru Radima Vizváry. Nyní studuje na Katedře nonverbálního divadla na AMU v Praze. Spolupracuje se skupinou Mime Prague, se souborem Sacra Circus a je členkou operního studia Tichá opera a zakládajícím členem mimické skupiny Kozel ve fraku. Můžete ji vidět v mnoha inscenacích žánru pantomima, nonverbální divadlo, clownerie, commedia dell'arte, fyzické divadlo, tanec, opera a činohra. Ve svém repertoáru má také mnoho autorských počínů. Je obdivuhodně tvárná, s kvalitní technickou přípravou. Režiséry je vyhledávána pro své pracovní a tvůrčí zanícení. Její tvorbu kromě Radima Vizváry také ovlivnili Lionel Ménard, Oliver Pollak, Štefan Capko.

JONATÁN VNOUČEK



K divadlu se poprvé hlouběji dostal až na gymnázium Přírodní škola v rámci výuky a projektů. Tam také potkal osobnosti, které ho přivedly k divadelní improvizaci a k tehdy pro něj neznámé Improlize. Do té doslova naskočil za tým Stře.L.I. Po absolvování gymnázia zaměřil na Hudební akademii múzických umění v Praze, kde složil přijímací zkoušky do bakalářského studia na katedru pantomimy (dnes Katedra nonverbálního divadla), kde studuje již třetím rokem. Během studií se účastnil workshopů od světově uznávaných umělců, studentských projektů, vystoupení a také účinkoval v mezinárodním představení Antígona od známého slovenského mima Milana Sládka.

Momentálně mimo jiné hraje v pražském divadle Minor v představení Klapzubova jedenáctka a ve studentském představení Věc.

Od tohoto projektu si slibuje setkání s lidmi s odlišnými tvůrčími zkušenostmi, zábavu a především zcela novou zkušenost při spolupráci s živým orchestrem.

MICHAELA STARÁ



Začínala jako tanečnice Street Dance. Roku 2007 se stala členkou Fantasy Dance Studia, kde v roce 2014 získali titul Mistři České Republiky v kategorii Street Show Dance.

Se svou taneční Crew se účastnila několika Street Dance Crew Battles (K. O. battle, Semtex Cup, a další).

Postupem času přechází k osobitějším experimentálním tanečním stylům, který ji přivede k nonverbálnímu divadlu a pantomimě. Roku 2014 zahajuje studium na HAMU, obor - nonverbální divadlo, kde se věnuje pantomimě, fyzickému divadlu, herectví a akrobacii.

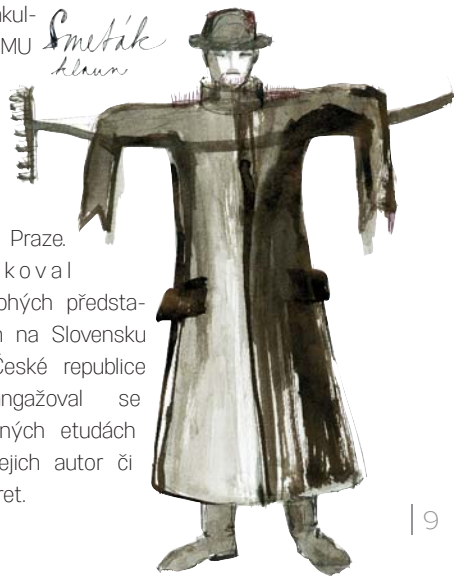
V rámci studia vytvořila vlastní sólo pantomimické etudy s propojením street dance (My Dva, BANG), se kterými se účastnila několika divadelních akcí a festivalů (Festival PAN, My Mime, Cirk - UFF, Komedianti v ulicích, Letní Letná, Mime Fest, Festival Kult a další). Účinkovala v Site-Specific projektu „Proč dál“ - Spielraum Kollektiv (2015), účinkuje v činoherním představení Modrý Pták ve Stavovském divadle a momentálně pracuje na svém bakalářském představení na HAMU.

ANTON ELIAŠ



Slovenský herec, mim z Levoče se s pantomimou setkal už ve svých osmi letech, kdy vyhrál první cenu v celostátní soutěži na festivalu PAN v kategorii jednotlivců.

V dalších letech se pantomimě věnoval pravidelně. Po studiu na herecké konzervatoři v Košicích byl přijat na katedru pantomimy Hudební a taneční fakulty AMU



v Praze. Účinkoval v mnohých představeních na Slovensku i v České republice a angažoval se v různých etudách jako jejich autor či interpret.

ZITA MIKLOŠOVÁ



Vystudovala scénografii u prof. Alberta Pražáka, Michaela Romberga a Květoslava Bubeníka na pražské DAMU. Dráhu divadelní výtvarnice započala roku 1980.

Pohostinsky spolupracovala s řadou režisérů (např. Pavel Hradil, Ivan Šarše, František Čech). V Praze spolupracovala s Ondřejem Havelkou ve Studiu Ypsilon. Tehdy vznikla její první práce pro HDK - Má férová Josefína (režie O. Havelka, 1994). Navrhla scénou i kostýmy pro muzikál Muž z La Manchy (režie Tomáš Töpfer, 1997), který měl premiéru Na Vinohradech a převzalo jej nově otevřené Divadlo Na Fidlovačce. Na řadě inscenací pracovala s režisérem Kracikem *Pokročila* v Divadle pod *Samuel* Palmovkou, např. *melomania*.

Peer Gynt, Idiot aj. V ND v Praze s ním spolupracovala

na inscenaci Paličova dcera. Rovněž v muzikálu Starci na chmelu (Milénium, Praha, 2001). Pro HD Karlín navrhla kostýmy pro Kracikovy režie operet: Netopýr (1997), Hraběnka Marica (1998), Země úsměvů (2000); pro muzikály Zpívání v dešti (2001) a Za zvuků hudby (2002). Za uměleckou činnost v roce 2001 obdržela Cenu Masarykovy akademie umění.



*Kocladna
hránská vychytaná
klaustra*

HISTORICKÉ SOUVISLOSTI - DENÍK ANNY FRANKOVÉ

Nizozemí se během druhé světové války stalo útočištěm mnoha německých židů, kteří prchali před rozpínajícím se nacismem. Byla mezi nimi i Anna Marie Franková se svou rodinou, která se z Frankfurtu nad Mohanem v roce 1934 přestěhovala do Amsterdamu. Ani tam ale nenalezli na dlouho klid. V květnu roku 1940 vpadla německá vojska i do Nizozemí. Malá a na válku nepřipravená země nevydržela dlouho vzdorovat. Situace v zemi se pro židy začala stávat neúnosnou. Kromě hmotné bídy to byly i tzv. židovské zákony, které židům v podstatě znemožňovaly běžný a svobodný život. Byl to například zákaz vycházení po osmé hodině večerní, zákaz používání veřejné dopravy, ale i vlastního vozidla, zákaz vstupu do divadel, kin a na veřejná sportoviště

a mnohé další. Otec Anny, Otto Frank se rozhodl bezpečí své rodiny pojistit a vybudoval v zadním traktu domu, kde sídlila jeho firma, úkryt. Rodina se do něj měla přestěhovat 16. července 1942. Už 5. července ale přišlo předvolání od SS

a tak se rozhodli celou akci uskypšit. Do zadního traktu se přestěhovali brzy ráno 6. července 1942 a zůstali v něm více jak dva roky. Koncem července se k nim přidala další spřátelená rodina Van Pelsových (v libretu Van Daanových), se kterou do života Anny vstoupil i šestnáctiletý Peter. Mladíčká Anna tak byla v nejcitlivějším věku vyloučena ze společnosti a uzavřena v na-



Deník Anny Frankové

prosté izolaci od okolního světa. Zápisky v jejím deníku, který dostala ke svým třináctým narozeninám - ještě na svobodě - svědčí nejen o jejím mimořádném literárním talentu, ale i o psychické náročnosti pobytu v úkrytu. Reflektují také vývoj

její osobnosti urychlený bezpochyby mimořádností životní situace. Dozvídáme se z nich také o jejím něžném vztahu s Peterem van Pelsem.



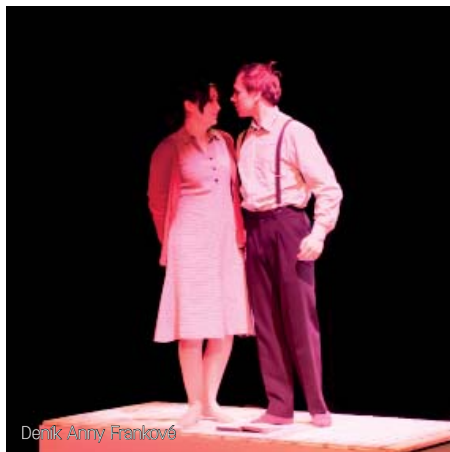
Deník končí hlubokou filozofickou úvahou nad smyslem lidského života a velmi otevřenou sebereflexí.

Jediným spojením s okolním světem byli pro rodinu Frankových jejich přátelé, kteří jim zajišťovali přísun potravin, a také radiový přijímač. Z něj se 6. června 1944 dozvěděli o invazi spojenců. Obě rodiny začaly věřit v brzké osvobození. Naději na návrat do normálního života ve svobodné zemi ukončil 4. srpna Oberscharführer SS Karl Silberbauer, který na základě udání spolu se skupinou nizozemských policistů vpadl do zadního traktu domu. Rodiny byly rozděleny a deportovány do různých koncentračních táborů. Annina matka Edith Franková zemřela hladem a vyčerpáním v Osvětimi, Anna a Margot umírají

v Bergen-Belsenu během epidemie tyfu pravděpodobně na začátku března 1945, měsíc před osvobozením tábora britskými vojáky. Peter van Pels zemřel v Mauthausenu 5. května 1945, tři dny před koncem války.

O vydání Annina deníku se postaral její otec Otto Frank, který jako jediný z rodiny válku přežil. Deník mu předala rodinná přítelkyně Map Giesová, která o úkrytu věděla, deník našla a uschovala.

Oberscharführer Karl Silberbauer byl zodpovědný za smrt mnoha židovských rodin. I přesto nebyl nikdy shledán válečným zločincem a až do své smrti v roce 1972 pracoval pro vídeňskou policii.





Anne

beze strachu hledet na nebe

to view the sky without fear

GENERÁLNÍ SPONZOR

e.on

SPONZOŘI

